

Предмети художньо-естетичного циклу

Стратегічною метою сучасного освітнього процесу є розвиток особистості учня, становлення в людині системи цінностей: особистісних, загальнолюдських, професійних тощо. Серед предметів, що вивчаються в загальноосвітній школі, чи не найвищий виховний та розвивальний потенціал має мистецтво з притаманним йому впливом на свідомість і підсвідомість особистості, на інтелектуальну та емоційну сфери, на моральне і фізичне здоров'я людини.

У 2011/12 навчальному році відбудуться зміни в організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах, зміняться терміни завершення навчального року та проведення державної підсумкової атестації в 9 та 11 класах. У зв'язку з цим нижче наведено рекомендації щодо ущільнення навчального матеріалу відповідно до чинних програм.

Початкова школа

У 1-4 класах, як і в минулі роки, вивчення музики здійснюватиметься за програмами «Музика» авторів О.Ростовського, Л.Хлебнікової, Р.Марченко або авт. О.Лобової (вид. «Початкова школа», 2006 р.); образотворче мистецтво — за програмою Л.Любарської та Л.Вовк (вид. «Початкова школа», 2006 р.). Альтернативою вивченню цих автономних предметів може бути інтегрований курс за програмою «Мистецтво» (авт. Л. Масол та ін., вид. «Початкова школа», 2006 р.). Ущільнення навчального матеріалу за цими програмами пропонується здійснити за рахунок резервного часу. Згідно з програмою «Музика» авторів О.Ростовського та ін., основним видом домашніх завдань з предмета мають бути завдання слухати музику в оточуючому культурному середовищі й розповідати про свої враження на уроках. Зміст навчальних програм реалізовано в підручниках: «Музика» для 2,3,4 класів, авт. О.Лобова (до програми «Музика» авт. О.Лобової); «Образотворче мистецтво» для 1,2,3,4 класів авт. Л.Любарської та ін.; «Мистецтво» для 2,3 класів авт. Л.Масол, Е.Белкіної.

З метою підвищення якості викладання предметів художньо-естетичного циклу у початковій школі, під час комплектації педагогічних працівників рекомендується передбачити годинне навантаження з музики та образотворчого мистецтва насамперед учителів, які мають спеціальну освіту (учитель музики, вчитель образотворчого мистецтва).

Основна школа

В основній школі навчання мистецьких дисциплін здійснюватиметься за програмами «Музичне мистецтво. 5-8 кл.» (авт. Б.Фільц та ін.) та «Образотворче мистецтво. 5-7 кл.» (авт. Е.Белкіна та ін.) (вид. «Перун», 2005 р.; www.mon.gov.ua). Варіантом викладання мистецтва в основній школі є інтегрований курс «Мистецтво», що вивчається за програмою «Мистецтво. 5-8 кл.» (авт. Л. Масол та ін., вид. «Перун», 2005 р.). У 9 класі художня

культура вивчається за програмою «Художня культура» (авт. Л.Масол, Н.Миропольська, вид. «Перун», 2005 р.; www.mon.gov.ua). Ущільнення навчального матеріалу за цими програмами також пропонується здійснити за рахунок резервного часу. Звертаємо увагу, що відповідно до рекомендацій міністерства (лист МОН від 27.01.09 №1/9-55), зважаючи на мистецьке наповнення змісту предмета, місцевим керівним органам освіти рекомендовано під час комплектації педагогічних працівників передбачити годинне навантаження з художньої культури насамперед учителів музичного чи образотворчого мистецтва.

Для основної школи чинними є підручники з музичного мистецтва: «Музичне мистецтво» для 5,6,7,8 класів (авт. О.Волошина, О.Мільченко, А.Левченко); «Музичне мистецтво» для 5,6 класів (авт. О.Лобова); «Музичне мистецтво» для 7,8 класів (авт. Г.Макаренко, Т.Наземнова та ін.). Програму з образотворчого мистецтва в основній школі реалізовано в Підручниках «Образотворче мистецтво» для 5,6,7 класів (авт. Т.Рубля, С.Федун); «Образотворче мистецтво» для 5,6,7 класів (авт. Е. Белкіна та ін.). Програма інтегрованого курсу «Мистецтво» реалізована в підручниках «Мистецтво» для 5,6 класів та «Музичне мистецтво (Мистецтво)» для 8 класу (авт. Л. Масол та ін.). З художньої культури чинними є три підручники для 9 класу (1- авт. Л. Масол; 2 — авт. Л.Климова; 3 — авт.Н. Назаренко та ін.).

Старша школа

У 10 класі вивчення художньої культури здійснюється за програмою «Художня культура» (авт. Л.Масол, Н.Миропольська, www.mon.gov.ua). Оскільки на вивчення цього предмета на рівні стандарту та академічному рівні в 10 класі відводиться 0,5 години на тиждень, у зв'язку з необхідністю ущільнення навчального матеріалу пропонується в наступному навчальному році вивчення художньої культури здійснити протягом I семестру. Ущільнення навчального матеріалу за програмою профільного рівня пропонується здійснити за рахунок резервного часу. Зміст програм рівня стандарту та академічного рівня реалізують два підручники: (1- авт. Л.Масол та ін., 2 — авт. Л.Климова), а також підручник профільного рівня (авт. Л.Масол та ін.).

Навчально-методичне забезпечення, рекомендоване міністерством до використання в навчальних закладах, зазначено в Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, розміщених на офіційних веб-сайтах МОНмолодьспорту (www.mon.gov.ua) та Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (www.iit20.gov.ua). Нагадуємо, що відповідно до наказу МОН від 01.09.2009 р. № 806 «Про використання навчально-методичної літератури у загальноосвітніх навчальних закладах», загальноосвітнім навчальним закладам дозволяється використовувати в організації навчально-виховного процесу лише навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники, що мають відповідний гриф міністерства або схвалення відповідної комісії Науково-методичної ради з

питань освіти.

Наголошуємо на тому, що навчальна діяльність учнів з дисциплін художньо-естетичного циклу у 1-8 класах може проводитись у різних формах окрім письмових (запис учнями будь-якої інформації зі слів учителя чи з дошки, контрольних, самостійних робіт, написання рефератів), які спричиняють додаткове недоцільне навантаження учнів. Примусове ведення учнями зошитів, виконання письмових домашніх завдань є недоцільним і несприятливим для організації творчої мистецької діяльності.

Основними й обов'язковими видами діяльності на уроках має бути сприймання, аналіз-інтерпретація творів мистецтва та мистецька діяльність учнів (вокально-хорова, художньо-практична, творча). Звертаємо увагу на те, що письмові підсумкові перевірки навчальних досягнень учнів (контрольні, самостійні роботи) з музичного мистецтва та образотворчого мистецтва не проводяться. Тематичне оцінювання проводиться один раз або двічі на семестр та виставляється в журналі в окрему колонку без дати. Деякі теми програм з музики (музичного мистецтва) розраховані на вивчення впродовж семестру. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності учнів, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. Тематична оцінка не підлягає коригуванню. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо. Семестрова оцінка може підлягати коригуванню.

Основним видом домашніх завдань з предмета «Музичне мистецтво» в основній школі мають бути завдання на слухання та інтерпретацію музики в навколишньому середовищі, а також завдання творчого спрямування (наприклад, відтворити прослухану музику в замальовках, придумати назву музичному твору, продумати інструментарій для музичного супроводу твору, прослуханого на уроці, виконавський план пісні, створити ескіз афіші концерту тощо). З предмета «Образотворче мистецтво» домашніми завданнями можуть бути спостереження та замальовки ескізного характеру з натури, з пам'яті предметів, краєвидів тощо. Домашні завдання з художньої культури «можуть бути практично-творчого чи дослідницько-пошукового характеру (зокрема, виконання проектів, створення композицій у різних мистецьких стилях).

Одним із найважливіших завдань 2011/12 навчального року є впровадження нового змісту художньо-естетичної освіти в 11 класі.

Звертаємо увагу на те, що програми з художньої культури для 11 класу мають різну структуру. Зміст програми рівня стандарту систематизовано за видами мистецтва. На прикладах взірців різних видів мистецтва та творчості видатних митців, репрезентується художня культура різних регіонів світу. Так, зокрема, мистецтво архітектури пропонується розглядати на прикладах споруд епохи готики, бароко та модерну, коли найбільше проявилися усі конструктивні, декоративні та інші виразові можливості цього виду мистецтва на теренах Європи, а сприймання та аналіз творів арабо-

мусульманської, індійської та далекосхідної архітектури створюють в учнів цілісне розуміння щодо архітектури світу. Під час вивчення цієї теми доцільно акцентувати увагу учнів на інформації про особливості мови архітектури, здійсненні порівнянь, узагальнень, проведенні аналогій щодо розвитку цього виду мистецтва в різних регіонах світу, втіленні в ній усіх притаманних для цього мистецтва засобів виразності: краси декору, пропорційності, єдності форми і змісту тощо. Аналогічні акценти слід поставити і у темі «Паркова культура», де репрезентуються найвищі досягнення у царині цього мистецтва — французький, англійський та японські парки.

Враховуючи той факт, що переважна більшість скульптурних творів присвячена образу людини, автори програми пропонують мистецтво скульптури, його видатні досягнення розкрити на прикладах епохи Античності та Відродження (зокрема, на прикладі скульптурних творів Мікеланджело), епох, коли це мистецтво в оспівуванні образу Людини, можливості втілення у різних матеріалах її фізичної і духовної краси та досконалості досягло найвищого розквіту. Теми з вивчення образотворчого мистецтва слід розглядати через призму творчості митців та особливостей регіональної культури. Регіональною специфікою пронизано декоративно-прикладне мистецтво Близького Сходу.

Багатогранність та різножанровість музичного мистецтва у межах трьох навчальних годин програми пропонується розглядати на прикладах найвищих досягнень у розвитку європейської класичної музики — жанрів симфонічної музики (Віденська класична школа), жанрів камерної музики (творчість композиторів-романтиків) і жанрів масової музики (зокрема, французького шансону) та музики різних культурних регіонів світу — індійського, далекосхідного і африканського. Завдання вчителя не обтяжувати учнів інформацією про музику, а познайомити їх із музичним розмаїттям світу в його спільних та відмінних рисах.

Під час вивчення теми з театрального мистецтва учителю слід спрямувати увагу учнів таким чином, щоб вони усвідомили унікальність і своєрідність східного театру, його філософсько-символічну глибинність і кардинальну відмінність від європейського; унікальність російського балету, видатні твори якого (балети Чайковського, Стравінського) відомі і популярні в усьому світі і є надбанням не тільки російської, а й світової музичної культури. Опановуючи тему «Світове кіномистецтво», в умовах обмеженості часу доцільно зробити акцент на тому, що, народившись у Франції, найбільшого розквіту цей вид мистецтва досяг на теренах США.

Закінчуючи вивчення курсу художньої культури в школі, доцільною і логічною є завершальна тема програми «Простір культури і зустрічі в ньому», де ключовою має бути думка про те, що сенсом будь-якої культури є її «провідність» щодо інших культур, а мистецтво може виступати посередником між культурами. Доказом цього є багато прикладів взаємопроникнення культур різних національних картин світу (у творчості митців різних регіонів світу та, зокрема, українських).

Зміст програми академічного рівня структуровано за принципом «культурних регіонів», прийнятих ЮНЕСКО (європейський, арабомусульманський, африканський, індійський, далекосхідний, американський) на матеріалах взірців, що не вивчались на предметах гуманітарного циклу в попередніх класах. Враховуючи факт обмеженості навчального часу, виділеного програмою на вивчення кожної з тем, з метою запобігання перевантаження учнів інформацією, вчителю слід керуватися загальною формулою: кожен регіон світу додав у скарбницю світової культурної спадщини унікальне фундаментальне художнє явище (явища). Саме навколо них потрібно структурувати змістове наповнення теми. Наприклад, знайомлячись із художньою культурою європейських країн, слід зосередити увагу учнів на тому культурному явищі, яке виникло саме на теренах цієї країни, давши поштовх для його поширення і подальшого розвитку в усьому світі. Саме тому художню культуру Греції пропонується розглядати через призму античного мистецтва, яке було в основі всього європейського мистецтва. Італійська культура дала світу небувалий розквіт мистецтва в епоху Відродження; французька — народження імпресіонізму, кінематографу; в Англії виникло таке унікальне явище, як англійський парк, і саме там з'явився всесвітньовідомий гурт «Beatles», творчість якого дала небувалий поштовх для подальшого розвитку більшості рок- і поп-напрямів сучасної естрадної музики. За аналогічним принципом визначені й інші доміанти кожної теми, навколо яких слід будувати інформаційний ряд уроків. Вивчаючи художню культуру різних регіонів світу, доцільно акцентувати не лише її особливості, а й проводити паралелі щодо споріднених художніх явищ. Розуміння «діалогу культур» дає можливість учням не тільки прилучитися до загальнолюдських цінностей, а й самовизначитися у світі культури, включитися в її творення, вдосконалюючи насамперед власний духовний світ. Водночас варто робити акцент не на тому, що роз'єднує, а на тому, що об'єднує різні культури, адже через ціннісний вплив мистецтва ефективніше відбувається полікультурне виховання особистості.

Програми пропонують орієнтовні практичні завдання до кожної теми, які спрямовані на формування потреби у вивченні творів мистецтва, розвиток творчих здібностей учнів та розширення їхнього внутрішнього досвіду, наповненого особистісним смислом. Орієнтовними практичними завданнями можуть бути: розробка і виконання тестових завдань, створення плакатів, кросвордів, колажів, порівняння архітектурних пам'яток світу, музичних і живописних творів різних художніх напрямів, аналіз мистецьких передач радіо і телебачення, написання критичних відгуків, створення творчих проектів, здійснення віртуальних подорожей у провідні музеї, театри тощо. Практичні завдання можуть здійснюватися як в урочний, так і позаурочний час (за бажанням учнів).

Оскільки на вивчення художньої культури на рівні стандарту та академічному рівні в 11 класі відводиться 0,5 години на тиждень, у зв'язку з необхідністю ущільнення навчального матеріалу пропонується в наступному

навчальному році вивчення художньої культури здійснити протягом I семестру.

Зміст програми «Художня культура» профільного рівня також побудований за принципом «культурних регіонів». Завдяки кількості навчального часу (4 години на тиждень) програмовий матеріал більш деталізовано (порівняно з програмою академічного рівня), завдяки чому в учнів буде можливість глибше сприйняти художню культуру певної європейської країни чи культурного регіону.

Ущільнення навчального матеріалу за програмою профільного рівня пропонується здійснити шляхом зменшення на 10 годин передбаченого програмою резервного часу, а також об'єднання навчального матеріалу поданих нижче тем і вивчення його за рахунок часу, призначеного на опанування однієї теми:

- тему 12 «Норвегія» з темою 13 «Швеція» розділу I «Європейська художня культура»;
- тему 15 «Південно-західні слов'янські народи» з темою 18 «Румунія» розділу I «Європейська художня культура»;
- тему 17 «Чехія» з темою 19 «Угорщина» розділу I «Європейська художня культура»;
- тему 21 «Країни Прибалтики» з темою 22 «Беларусь» розділу I «Європейська художня культура»;
- тему 3 «Латиноамериканські мелодії та ритми» з темою 4 «Карнавал» розділу VI «Латиноамериканський культурний регіон».

До основних загальноосвітніх завдань курсу «Художня культура» (формування цінностей і розвиток різних видів компетентностей) у старшій профільній школі додається нове завдання освіти: професійна орієнтація учнів.

Для цього слід у профільних класах посилити практичну спрямованість через систему спеціальних творчих завдань з урахуванням інтересів учнів, які водночас виконують функцію «професійних випробувань» з метою реалізувати й перевірити здібності учнів (наприклад: створити відеоролик на тему: «Європа — спільний дім її країн»). Ознайомленню зі світом мистецьких професій (реставратора, мистецтвознавця, архітектора, картографа, дизайнера, критика тощо) допоможуть завдання типу: розробити дизайн власного кишенькового годинника; конкурс моделей одягу з використанням елементів, винайдених французькими модельєрами, конкурс лібрето балету, відгуків (рецензій) на переглянутий фільм та ін. Кожен педагог може самостійно розробити аналогічні зразки практичних завдань-випробувань. Водночас доцільно доповнити базовий курс низкою курсів за вибором учнів (зокрема й за окремими видами мистецтва).

Навчання художньої культури має базуватися на таких положеннях:

- уроки мають бути емоційно насиченими й цілісними (метод емоційної драматургії);

- головне — не кількість набутих учнями знань, а накопичення особистісного художньо-естетичного досвіду; не інформація, а власні емоції та почуття учнів, їхнє ставлення до мистецьких цінностей.

Саме тому рекомендуємо педагогам художньої культури перейти із площини монологічного викладу навчального матеріалу у площину конструювання діалогу між учнями. Цьому сприятиме використання різноманітних форм роботи на уроці, використання інноваційних художньо-педагогічних технологій, зокрема інтегративних, проблемних, інтерактивних (дискусії, диспути), проектних (індивідуальні, групові та колективні проектні завдання), переважно замінюючи монологічну форму подачі матеріалу на діалогічну. Звертаємо увагу на те, що проектна діяльність має організовуватися на добровільних засадах: це стосується як вибору теми й обсягу пошукової роботи, так і форм презентації. В умовах особистісно-орієнтованого навчання головним завданням учителя стає зацікавлення учнів предметом, віднайдення завдань, які відповідатимуть і здібностям, і можливостям кожного школяра. Проектну діяльність учнів треба ретельно планувати, поетапно відстежувати й оцінювати її результати. Вчителеві доцільно стежити за виконанням проектів, допомагати учням організовувати свою роботу, вчасно коригувати її, консультувати в разі виникнення труднощів.

За результатами Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників для 11 класу Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України рекомендовано до використання у навчально-виховному процесі два підручники з художньої культури за програмою рівня стандарту (1 — авт. Н.Миропольська, Л.Масол, Е.Белкіна, О.Гайдамака, вид. «Райок»; 2 — авт. Н.Назаренко, І.Ковальова, В.Тулинова, М.Мерзлікіна, вид. «Оберіг»), а також 2 підручники, що поєднують зміст програм з художньої культури академічного та профільного рівнів, (1 — авт. Н.Миропольська, Л.Масол, Е.Белкіна, О.Гайдамака, вид. «Ранок»; 2- Л.Климова, вид. «Літера ЛТД»).

Згідно з програмою, зміст навчального матеріалу підручника рівня стандарту авт. Н.Миропольської та ін. структуровано за видами мистецтва. Багатий ілюстративний матеріал підручника несе дидактичне навантаження: частина завдань для учнів спонукають їх аналізувати твори світового мистецтва, вчать проводити аналогії, пояснювати явища мистецтва з культурологічної позиції. Додаткова інформація для допитливих розміщена в рубриці «Це цікаво».

Підручник авт. Н.Назаренко та ін. рівня стандарту відповідно до програми також структурований за видами мистецтва, знайомлячи учнів з вершинами розквіту кожного з них у різних регіонах світу. Різні рубрики підручника («Поміркуймо разом», «Історична довідка», «Для допитливих»), система завдань та запитань, епіграфи на початку вивчення кожної теми сприятимуть формуванню в учнів власного ставлення до творів мистецтва, спонукатимуть їх до роздумів про художню культуру, її роль у житті людини, окремого народу, людства. Наприкінці кожної теми пропонуються

«Запитання для самоконтролю та самоперевірки».

Зміст підручника академічного та профільного рівнів авт. Н. Миропольської та ін. пропонує учням вивчення розвитку зарубіжної художньої культури в контексті культурних регіонів світу. Підручник поєднує зміст програм академічного та профільного рівнів, проте у своїй основі він спирається на програму академічного рівня. Питання програми профільного рівня винесені в рубрику «Додатковий матеріал для профільного рівня». Для глибшого усвідомлення учнями закономірностей мистецьких явищ у підручнику крім інформативного та ілюстративного матеріалу пропонуються різноманітні види художньої діяльності: мистецтвознавчий аналіз твору в контексті особливостей культурного регіону, вивчення особливостей індивідуального стилю митців різних країн, практичні завдання (зокрема індивідуальні проекти, дизайн-проекти тощо з урахуванням професійних інтересів учнів).

Підручник авт. Л.Климової також поєднує зміст програм академічного та профільного рівнів з опорою на академічний і складається з шести розділів, присвячених мистецтву різних культурних регіонів: європейського, арабо- мусульманського, африканського, американського, індійського, далекосхідного, а також узагальнюючий розділ «Простір культури і зустрічі в ньому». Питання програми профільного рівня в підручнику, наприклад, мистецтво Давнього Єгипту, Межиріччя, Данії, Норвегії, Швеції, Польщі, Угорщини, Прибалтики та інші включені до змісту певної теми академічного рівня або виокремлені в окремі теми, невеликі за обсягом, виділені та позначені. Наприкінці кожної теми пропонуються завдання на узагальнення вивченого матеріалу, тестові, творчі та практичні завдання.

У процесі навчання художньої культури доцільно посилити міжпредметні зв'язки, зокрема з іншими предметами гуманітарного циклу, а також з інформатикою (пошук художніх матеріалів у мережі Інтернету).

Важливо поєднувати уроки з позаурочною естетико-виховною роботою (відвідування музеїв, театрів, концертів, виставок тощо) для розуміння учнями зв'язків мистецтва з культурним середовищем життєдіяльності, усвідомлення власної причетності до художніх традицій свого народу і водночас виховання культури міжнаціонального спілкування через вивчення мистецтва народів світу, розуміння полікультурного простору світової цивілізації. З метою полікультурного виховання доцільно організовувати силами учнів під керівництвом учителів шкільних мистецьких вечорів, конкурсів і фестивалів, присвячених явищам національної культури та мистецтва різних народів світу, зокрема й тих, що компактно проживають у різних регіонах України.

При викладанні курсу художньої культури необхідно застосовувати засоби стимулювання художньої самоосвіти старшокласників, навчити їх самостійно планувати свою художньо-пізнавальну діяльність, контролювати її виконання, адекватно оцінювати її результати. Для розвитку самоосвітніх компетентностей учні мають включатися у різні види пошуково-дослідної роботи, зокрема брати участь у роботі Малої академії наук.

Результатом вивчення курсу художньої культури має бути сформоване вміння кожного учня реалізувати засвоєні знання у власній творчій діяльності та виявлення готовності до використання набутих предметних компетентностей у процесі творчої самореалізації. Пропоновані програмою пізнавальні й практичні способи самовираження й розкриття свого ставлення до життя через мистецтво покликані спрямовувати учнів на розвиток універсальних якостей творчої особистості з високими духовними потребами, тобто на формування загальнокультурної компетенції.

Мета профільного курсу естетики в 11 класі, як зазначено в програмі, визначена предметом естетичної науки — осмисленням і розвитком чуттєвої культури людини. Викладання курсу естетики в профільних класах художньо-естетичного напрямку дозволить учням усвідомити основні етапи розвитку цієї науки, навчить їх давати загальну характеристику основоположним теоретичним проблемам, ознайомить учнів із понятійно-категоріальним апаратом естетики. Ущільнення навчального матеріалу за програмою з естетики пропонується здійснити за рахунок резервного часу.

Допрофільна підготовка учнів та поглиблене вивчення предметів художньо-естетичного циклу

Особливістю допрофільної підготовки учнів у галузі шкільної художньо-естетичної освіти є її наскрізність та наступність. Поглиблене вивчення мистецьких дисциплін — запорука якісної допрофільної підготовки учнів основної школи, що в подальшому дасть їм можливість свідомо обрати профіль навчання. У старшій школі вивчення обраних учнями факультативних курсів та курсів за вибором допомагатиме їм визначитися із вибором майбутньої професії. Вивчення факультативних курсів та курсів за вибором організовується за умов наявності бажання учнів їх вивчати і створення належних умов для їх опанування. Міністерством сформовано та рекомендовано два збірники програм факультативних курсів та курсів за вибором для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл музичного та художнього профілів (вид. «Ранок», 2009 р.). Пропоновані в збірниках програми можуть використовуватися не лише в спеціалізованих школах, а й у будь-яких загальноосвітніх навчальних закладах для допрофільної підготовки учнів. Залежно від особливостей та умов роботи, спеціалізований загальноосвітній навчальний заклад може вносити необхідні корективи щодо вивчення профільних предметів і курсів, зокрема може перерозподілятися час між курсами профільного циклу.

З новими досягненнями в царині культури, мистецтва і мистецької педагогіки можна ознайомитися на сторінках фахового журналу «Мистецтво та освіта». Журнал друкує інформаційні матеріали, методичні рекомендації та розробки, а також нотні додатки, що покликані допомагати в реалізації змісту освітніх галузей «Мистецтво» та «Естетична культура» в шкільному навчально-виховному процесі.

Результатом навчання учнів у школі у галузі художньо-естетичної освіти має стати не тільки система художніх знань і вмінь, а й система

особистісних художньо-естетичних цінностей і компетентностей — важливих складників естетично розвиненої особистості, що полягає в її здатності керуватися набутими художніми знаннями й уміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній практичній художньо-творчій діяльності згідно із загальнолюдськими естетичними ідеалами й власними світоглядними позиціями та естетичними смаками. Вектор освіти і виховання має спрямовуватись у площину цінностей особистісного розвитку школярів на основі виявлення художніх здібностей, формування різнобічних естетичних інтересів і потреб, становлення творчої індивідуальності кожного учня.